

Hjärtans fröjd – Uttryck om hund och katt

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik
- Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Uppmärksamma ett antal liknelser, metaforer och idiom om hundar och katter.

Läraren reflekterar

I ett av bokens inledande kapitel, *Ett vykort* och *Hjärtans fröjd får ett namn*, förekommer ett antal djur, till exempel anka, katt, hund, struts och åsna, i dialogen mellan huvudpersonerna. I efterföljande kapitel, *En tysk grammatik* och *Att ringa hjärtans fröjd*, finns ordet hynda med när samtalet om hundar och katter fortsätter.

Metod

Efter läsningen om den tyska grammatikboken (till och med sid 34, gäller [Hjärtans fröjd, pocket från 2017](#)) går vi tillbaka i texten och läser om delar av sidan 23 där ankan förekommer. Likaså sidan 31 där hynda omnämns. Jag berättar om ordet:

hynda – ?nedsättande? hund av honkön (tik) äv. om kvinna ?starkt nedsättande?. Hynda kommer av ordet hund. Hund finns belagt sedan slutet av 1200-talet Westgöta-Lagen ; fornsvenska *hunder* (SO, 2026). Mer om ordet finns att läsa på [svenska.se](#).

Uttryck om hundar och katter

STEG 1: Eleverna gör en ordlista med fasta uttryck om hundar. Ett urval från listan på [svenska.se](#):

- lära gamla hundar sitta – få äldre personer att ändra sina vanor
- frysa som en hund – frysa väldigt mycket
- ligga en hund begraven – föreligga något misstänkt
- inte döma hunden efter håren – inte bedöma någon/något efter yttre egenskaper
- slita hund – arbeta så hårt att man tar fysisk skada
- (vara) som hund och katt – (vara) oförsonliga fiender

En ordlista med fasta uttryck om katter. Ett urval från listan på svenska.se:

- osa katt – börja verka riskabelt
- gå som katten kring het gröt – att tveka eller undvika att gå rakt på sak
- när katten är borta dansar råttorna på bordet – när övervakningen försvinner gör man som man vill
- katt bland hermelinerna – om en som inte passar in (i finare sammanhang)
- katt och råttalek – situation med två olika aktörer där den ena med överlägsen kraft försöker fånga eller dra nytta av sin motståndare, som i sin tur varje gång skickligt slingrar sig ur kattens grepp
- kattens lek med råttan – ojämn kamp där den ena parten leker med den andra

STEG 2: Eleverna förhör varandra på uttrycken.

STEG 3: Eleverna får läxa att plugga på uttrycken. Jag förhör dem skriftligt några dagar senare.

Lgr22 Syfte*

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Centralt innehåll*

Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Betygskriterier*

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt.

* svenska, åk 7-9